

*Sygn. akt VIA Ca 903/12*

## WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

*Dnia 20 grudnia 2012 r.*

*Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:*

*Przewodniczący – Sędzia SA– Agata Zając*

*Sędzia SA– Marek Podogrodzki*

*Sędzia SA– Ewa Stefańska (spr.)*

*Protokolant– sekr. sąd. Agnieszka Janik*

*po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012 r. w Warszawie*

*na rozprawie*

*sprawy z powództwa Miasta (...) W.*

*przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.*

*o zapłatę*

*na skutek apelacji obu stron*

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie*

*z dnia 26 stycznia 2012 r.*

*sygn. akt XX GC 385/10*

*I oddala obie apelacje;*

*II zasądza od Miasta (...) W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.*

*Sygn. akt VI ACa 903/12*

## UZASADNIENIE

Powód miasto (...) W. wnosił o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. (zwanego dalej Spółką (...)) na jego rzecz kwoty 1.286.985,72 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Jako podstawę faktyczną roszczenia powód wskazał okoliczność niewykonania przez (...) zobowiązania wynikającego z § 6 umowy dzierżawy z dnia 27 października 2000 r., dotyczącego zasad przekazania wydzierżawiającemu obiektu po wygaśnięciu lub rozwiązaniu umowy. Podał, że na skutek podjętych podczas egzekucji komorniczej działań pozwanego, niezgodnych z treścią powołanej umowy, powód poniósł dodatkowe koszty nie objęte postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie ustalającym koszty postępowania egzekucyjnego.

Powód wskazał, że na dochodzone pozwem roszczenie składają się kwoty: 822.669,40 zł tytułem zwrotu kosztów ochrony terenu hali, 2.440 zł tytułem zwrotu kosztów wykonania przeglądu technicznego i usunięcia awarii instalacji wodno-kanalizacyjnej i hydrantowej przeciwpożarowej w hali, 12.200 zł tytułem zwrotu kosztów wykonania

dokumentacji filmowej wraz z dźwiękiem, 36.600 zł tytułem zwrotu kosztów zabezpieczenia drzwi i okien powybijanych przez kupców podczas wejścia do hali, 5.799,00 zł tytułem zwrotu kosztów wymiany konstrukcji drzwi wejściowych zewnętrznych oraz szyb w hali, 62.999,99 zł tytułem zwrotu kosztów zakupu 7.000 sztuk kartonów pięciowarstwowych koniecznych do pakowania mienia należącego do kupców, 63.727,99 zł tytułem zwrotu kosztów prac demontażowo- transportowych w hali polegających na współpracy przy demontażu boksów handlowych oraz przy transporcie mienia należącego do kupców na zewnątrz hali, 28.059,61 zł tytułem zwrotu kosztów ochrony hali, 150.684,25 zł tytułem zwrotu kosztów ochrony hali, 16.426,08 zł i 8.696,16 zł tytułem zwrotu kosztów ochrony hali (z czego kwotą 3.864,96 zł została obciążona (...) Sp. z o.o. w W.), 4.270 zł tytułem zwrotu kosztów sprzątnięcia hali, 3.965,00 zł tytułem zwrotu kosztów opracowania dokumentacji oceny warunków ochrony przeciwpożarowej, przeprowadzenia pomiarów na ciśnienie i wydajności hydrantów wewnętrznych, 20.841,25 zł tytułem zwrotu kosztów zebrania, wywozu i utylizacji śmieci oraz odpadów gabarytowych z terenu hali, 1.709,95 zł tytułem zwrotu kosztów rejestrowania kamerą czynności komorniczych, 14.243,50 zł tytułem zwrotu kosztów prac porządkowych i zabezpieczających oraz wykonywania odkrywek w hali, 5.874,30 zł tytułem zwrotu kosztów odbioru i transportu w celu utylizacji odpadów komunalnych powstałych w związku z likwidacją stoisk w hali, 29.644,20 zł tytułem zwrotu kosztów zużycia energii elektrycznej na potrzeby tymczasowej hali targowej (z czego kwotą 9.999,51 zł została obciążona (...) Sp. z o.o. w W.).

Wyrokiem zaocznym z dnia 31 maja 2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo w całości, przy czym wyrokowi temu z urzędu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności.

Pozwany wniósł sprzeciw od wyroku zaocznego, domagając się jego uchylecia i zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością, ewentualnie uchylecia wyroku zaocznego i oddalenia powództwa w całości. Poza zarzutem niedopuszczalności wydania wyroku zaocznego, pozwany podniósł ograniczenie możliwości obrony wobec niesprecyzowania powództwa, czego skutkiem była niemożność podniesienia merytorycznych zarzutów. Podkreślił brak adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniami wskazanymi przez powoda a szkodą, wskazując jednocześnie, że skoro wbrew obowiązkowi nie usunął urządzeń i wyposażenia z obiektu, nie mogły zarazem powstać poważne szkody na skutek ich usunięcia. Nadto zaznaczył, że po wykonaniu egzekucji komorniczej ciężar utrzymania obiektu przeszedł na powoda wskazując przy tym, że podstawą ustalenia kosztów i wydatków dozorca w postępowaniu eksmisyjnym jest art. 858 k.p.c.

Ponadto pozwany, na podstawie art. 338 § 1 k.p.c., złożył wniosek o zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 1.600.883,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 24 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. Pozwany wskazał, że po wszczęciu postępowania egzekucyjnego na wniosek powoda, w dniu 23 sierpnia 2011 r. dobrowolnie zapłacił na jego rzecz kwotę 1.600.883,88 zł, co spowodowało umorzenie postępowania egzekucyjnego przez komornika. Następnie pozwany zmodyfikował powyższe żądanie w ten sposób, że cofnął wniosek w zakresie kwoty 7.200 zł obejmującej koszty zastępstwa procesowego, zarazem rozszerzając go o kwotę 8.709,22 zł, więc ostatecznie wnosił o zasądzenie od powoda na jego rzecz kwoty 1.602.393,10 zł.

Powód wnosil o utrzymanie w mocy wyroku zaocznego, popierając w całości argumentację podaną w uzasadnieniu pozwu.

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił wyrok zaoczny i oddalił powództwo w całości, a nadto zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.593.683,88 zł, w pozostałej części oddalając wniosek pozwanego o zwrot spełnionego świadczenia.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

W dniu 27 października 2000 r. Gmina (...), której następcą prawnym jest miasto (...) W., zawarła z (...) Spółką z o.o. z siedzibą w W. (zwaną dalej Spółką (...)) umowę dzierżawy, której przedmiotem było wydzierżawienie nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako część działki o numerze ewidencyjnym (...) w obrębie 5-03-09, położonej w rejonie ulic (...), będącej fragmentem Placu (...) w W., z przeznaczeniem pod budowę i eksploatację czasowego obiektu

handlowego. Umowa została zawarta na okres 3 lat. Zgodnie z § 6 umowy, w ciągu 30 dni po wygaśnięciu lub rozwiązaniu umowy dzierżawca zobowiązany był do przekazania wydzierżawiającemu czasowego obiektu handlowego na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego. Spółka (...) zobowiązała się do usunięcia z obiektu oraz terenu dzierżawionego wyposażenia i wszelkich urządzeń zainstalowanych w obiekcie, nie stanowiących części składowej tego obiektu, a także naprawienia poważnych szkód powstałych w obiekcie wskutek usunięcia przez dzierżawcę tychże urządzeń i wyposażenia oraz wskutek niewłaściwego użytkowania obiektu. Czasowy obiekt handlowy miał pozostać wraz z urządzeniami powierzchni wspólnej według systemu „pod klucz”, z wydzielonymi lokalami i doprowadzeniem do lokalu podstawowych mediów, bez wyposażenia znajdującego się w lokalach. Powyższa umowa była zmieniana kolejnymi aneksami, lecz ostatecznie wygasła z dniem 31 grudnia 2008 r. W aneksie nr (...) dzierżawca zobowiązał się do poddania rygorowi egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 4 i 5 k.p.c. odnośnie terminu płatności czynszu dzierżawnego i wydania nieruchomości.

W związku z wygaśnięciem umowy, pismem z dnia 30 grudnia 2008 r. miasto (...) W. wezwało Spółkę (...) do przygotowania obiektu do protokolarnego odbioru, który został wyznaczony na dzień 2 lutego 2009 r. Następnie pismem z dnia 12 stycznia 2009 r. powód wezwał pozwanego do natychmiastowego zaprzestania działalności i przystąpienia do demontażu wyposażenia w celu przygotowania hali do przekazania, zgodnie z treścią § 6 umowy. W dniu 2 lutego 2009 r. nie doszło do wydania nieruchomości, albowiem w hali nadal była prowadzona działalność gospodarcza i obiekt nie był przygotowany do przejęcia.

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2009 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawie o sygn. akt I Co 204/09 nadał klauzulę wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 27 października 2006 r., w którym Spółka (...) poddała się egzekucji co do wydania przedmiotu dzierżawy w terminie 30 dni od daty ustania stosunku dzierżawy. Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2009 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił zażalenie pozwanego na powyższe postanowienie. Wnioskiem z dnia 25 maja 2009 r. miasto (...) W. wystąpiło do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie o wszczęcie egzekucji celem wydania przez Spółkę (...) przedmiotowej nieruchomości. Komornik pismem z dnia 18 czerwca 2009 r. zawiadomił pozwanego o wszczęciu egzekucji, jednocześnie wzywając go do dobrowolnego opuszczenia i opróżnienia przedmiotu dzierżawy do dnia 18 lipca 2009 r.

Z uwagi na niezastosowanie się do tego polecenia przez Spółkę (...), w dniu 21 lipca 2009 r. Komornik w asyście Policji wezwał przez megafon kupców zgromadzonych wewnątrz hali do jej opuszczenia i umożliwienia wykonania czynności egzekucyjnych. Kupcy od wewnątrz zabarykadowali wejście do hali, więc na wezwanie Komornika pracownicy Agencji Ochrony Osób i Mienia (...) podjęli próbę sforsowania drzwi wejściowych. Próba ta zakończyła się niepowodzeniem, z uwagi na atak kupców przy użyciu gaśnic, prętów stalowych, wody z hydrantów oraz gazów łzawiących. Po kolejnych dwóch próbach wejścia do hali, Komornik został uderzony kamieniem rzuconym z tłumu, więc wezwani funkcjonariusze Policji ustawili kordon pomiędzy halą a gmachem (...). Następnie pracownicy agencji ochrony podjęli czwartą próbę wejścia do hali, która również okazała się nieskuteczna, albowiem zabarykadowani kupcy rzucali w ich stronę gaśnicami proszkowymi, metalowymi prętami i drewnianymi elementami hali, zaś w kierunku utworzonego przez Policję kordonu - kamieniami i kostką brukową.

Następnie funkcjonariuszom Policji udało się sforsować wejście do hali, lecz wtedy część kupców zabarykadowała się w pomieszczeniu biurowym. Zabezpieczających wejście do hali funkcjonariuszy Policji zaatakowano od strony ul. (...), zaś grupa osób z dachu hali rzucała do jej środka płyty chodnikowe, na znajdujących się tam policjantów. Z kolei kupcy zabarykadowani w pomieszczeniu biurowym zaczęli rzucać przez okna w stronę policjantów drewniane i metalowe elementy wyposażenia. Wówczas Policja podjęła decyzję o utworzeniu tyraliery i zepchnięciu tłumu w kierunku ul. (...). Podjęte działania spotkały się z agresją tłumu, przejawiająca się rzucaniem kamieniami, kostką brukową i butelkami. Wobec agresywnych uczestników zdarzenia Policja zastosowała środki przymusu bezpośredniego. Natomiast zabarykadowanych w pomieszczeniu biurowym kupców wyprowadzili na zewnątrz pracownicy agencji ochrony, co umożliwiło Komornikowi przejęcie hali i wprowadzenie w jej posiadanie powoda jako wierzyciela.

W obiekcie pozostały dziesiątki ton należącego do kupców towaru, który został zabezpieczony przez pracowników agencji ochrony. Zwrot towaru kupcom następował po wykazaniu przez nich uprawnień do dysponowania wydzielonym pomieszczeniem, opróżnieniu boksów i podpisaniu oświadczenia. Wobec nie zgłoszenia się części kupców po odbiór towaru, w dniach 19-20 sierpnia 2009 r. Komornik zarządził otwarcie boksów, zaś znajdujące się w nich ruchomości oddano pod dozór pełnomocnika miasta (...) W., którego pouczone o prawach i obowiązkach dozorca. W dniu 4 grudnia 2009 r. powód zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowę sprzedaży przedmiotowej hali, w celu dokonania jej rozbiórki.

W dniu 20 lipca 2009 r. powód zawarł z S. Z. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Agencja Ochrony Osób i Mienia (...) umowę o dzieło, przedmiotem której było zapewnienie ochrony terenu hali w okresie od dnia 21 lipca 2009 r. do dnia 14 sierpnia 2009 r., na podstawie której zapłacił mu łącznie kwotę 822.669,40 zł. W dniu 18 listopada 2009 r. powód zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowę o ochronę hali, na podstawie której zapłacił jej kwoty 16.426,08 zł i 8.696,16 zł, z czego kwotą 3.864,96 zł obciążona została (...) Sp. z o.o. w W.. Za usługę polegającą na przeprowadzeniu prac porządkowych na terenie hali powód zapłacił R. W. kwotę 4.270 zł. W dniu 21 sierpnia 2009 r. powód zlecił Przedsiębiorstwu Produkcyjno-Handlowemu (...) opracowanie dokumentacji oceny warunków ochrony przeciwpożarowej, przeprowadzenie pomiarów na ciśnienie i wydajność hydrantów wewnętrznych w hali oraz na antresoli, przeprowadzenie badań zewnętrznych hydrantów kolumnowych zlokalizowanych od strony ul. (...), a także wyposażenia hali w gaśnice, za co zapłacił mu kwotę 3.965 zł. W dniu 19 sierpnia 2009 r. powód zawarł z (...) Sp. z o.o. w W. umowę mającą za przedmiot zebranie, wywóz i utylizację śmieci i odpadów gabarytowych z terenu hali, za co zapłacił jej kwotę 20.841,25 zł. W dniu 2 grudnia 2009 r. powód zlecił P. B. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą (...) rejestrowanie kamerą czynności komorniczych polegających na plombowaniu i rozplombowaniu boksów w hali, pomocy przy wydawaniu ruchomości byłym najemcom boksów oraz przy pakowaniu ruchomości przenoszonych do tymczasowego magazynu, za co zapłacił mu kwotę 1.709,95 zł. Ponadto powód zapłacił wspólnikom spółki (...) s.c. (...) za wykonanie prac porządkowych i zabezpieczających oraz wykonanie odkrywek w hali kwotę 14.243,50 zł. W dniu 24 lipca 2009 r. powód zawarł z (...) L. Z., H. Z." Sp. j. umowę w przedmiocie odbioru i transportu w celu utylizacji odpadów komunalnych powstałych w związku z likwidacją stoisk w hali, za co zapłacił jej kwotę 5.874,30 zł. Za zużytą energię elektryczną oraz stałą opłatę mocy przesyłowej z tytułu dostawy energii elektrycznej na potrzeby hali w okresie od dnia 7 sierpnia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r., powód zapłacił na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 29.644,20 zł.

Powód został wprowadzony w posiadanie zajętej pod halę nieruchomości przez Komornika w dniu 21 lipca 2009 r. Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2009 r., sprostowanym następnie postanowieniem z dnia 7 września 2009 r., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy- Śródmieścia w Warszawie ustalił koszty celowego przeprowadzenia egzekucji na kwotę 893.957,76 zł. Złożyły się na nią kwoty: 168.700,29 zł tytułem należności osób powołanych do udziału w czynnościach, 6 zł tytułem kosztów doręczenia środków pieniężnych, 660.032 zł tytułem opróżnienia lokalu z rzeczy lub osób, 64.456,25 zł tytułem opieczutowania lub zdjęcia pieczęci, 644,57 zł tytułem czynności z udziałem Policji, ŻW, SG, (...), a także 118,65 zł tytułem doręczenia korespondencji. Postanowieniem z dnia 12 października 2009 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, w sprawie o sygn. akt I Co 1387/09, oddalił skargę Spółki (...) na czynność Komornika polegającą na powołaniu do udziału w czynnościach Agencji Ochrony Osób i Mienia (...). Natomiast postanowieniem z dnia 7 grudnia 2009 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, w sprawie o sygn. akt I Co 1915/09, oddalił skargę Spółki (...) na czynność Komornika polegającą na ustaleniu kosztów celowego przeprowadzenia egzekucji oraz obciążeniu dłużnika tymi kosztami w całości.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że w przedmiotowej sprawie powód dochodził odszkodowania, powołując się na fakt niewykonania przez pozwanego zobowiązania wynikającego z § 6 umowy dzierżawy oraz zachowania podjęte podczas egzekucji komorniczej. Dlatego, aby wykazać zasadność dochodzonego roszczenia zgodnie z art. 6 k.c., powód powinien udowodnić istnienie związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem pozwanego a szkodą, gdyż taki obowiązek wynika z art. 361 § 1 k.c. Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód nie wskazał reżimu odpowiedzialności pozwanego, jednakże zgodnie z zasadą

wynikającą z powołanego przepisu, zarówno przy odpowiedzialności kontraktowej, jak i deliktowej, zobowiązany do naprawienia szkody odpowiada jedynie za normalne następstwa działania lub zaniechania.

W ocenie Sądu Okręgowego, miasto (...) W. nie udowodniło istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej, a w szczególności związku przyczynowego pomiędzy zapłatą wyszczególnionych w uzasadnieniu pozwu kwot, a nienależytym wykonaniem przez Spółkę (...) łączącej strony umowy dzierżawy. Bezspornie pozwany, wbrew określonemu w § 6 umowy obowiązki, nie usunął urządzeń i wyposażenia z obiektu oraz nie wydał powodowi hali. Jednakże powód nie przedstawił dowodów na okoliczność, aby „bitwa o halę” była spowodowana bezpośrednim działaniem pozwanego. W tej sytuacji nie ma znaczenia, czy zniszczeń dokonali kupcy, pracownicy agencji ochrony, funkcjonariusze Policji, bądź po części wszystkie te podmioty, skoro powód nie wykazał istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem pozwanego a powstałą szkodą. Tymczasem o adekwatnym związku przyczynowym można byłoby mówić jedynie wówczas, gdyby normalnym następstwem niewydania hali przez pozwanego była jej dewastacja, co w przedmiotowej sprawie nie zostało wykazane.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie można przypisać Spółce (...) odpowiedzialności za wydarzenia, które nastąpiły podczas czynności egzekucyjnych, skoro brały w nich udział różne osoby, za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Powód zaś nie wykazał, aby działania wywołujące szkodę zostały zainspirowane przez pozwanego. Powód nie udowodnił także, aby obiekt był użytkowany przez Spółkę (...) w sposób niewłaściwy i aby w związku z tym powstały jakiegokolwiek szkody. Pozwany podał, że hala do dnia egzekucji komorniczej była w doskonałym stanie, wszystkie instalacje działały sprawnie, także infrastruktura zapewniająca doprowadzenie mediów była czynna. W okresie eksploatacji obiekt podlegał okresowym przeglądom technicznym, potwierdzonym wpisami w książce obiektu budowlanego. Twierdzeniom tym powód nie zaprzeczył.

Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 21 lipca 2009 r. w wyniku egzekucji hala została przekazana miastu (...) W. i z tą chwilą na powoda jako właściciela przeszły wszelkie ciężary związane z utrzymaniem obiektu, w tym koszty energii elektrycznej oraz przeglądu technicznego i usunięcia awarii instalacji wodnokanalizacyjnej oraz instalacji hydrantowej przeciwpożarowej. Ponadto, wobec ustanowienia powoda dozorcą ruchomości znajdujących się w obiekcie, mógł on domagać się zwrotu wydatków oraz wynagrodzenia za dozór, które zgodnie z art. 858 k.p.c. są ustalane przez komornika. Powołany przepis stanowi ustawowe ograniczenie możliwości domagania się przez dozorcę odszkodowania na zasadach ogólnych.

Odnosząc się do kwoty wydatkowanej przez powoda na demontaż boksów, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że zgodnie z umową dzierżawy Spółka (...) zobowiązana była do wydania obiektu wraz z urządzeniami powierzchni wspólnej według systemu „pod klucz” z wydzielonymi lokalami, a więc umowa ta nie nakładała na pozwanego obowiązku demontażu boksów. Co do kwoty obejmującej koszty wywozu i utylizacji odpadów, Sąd Okręgowy wskazał na brak adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem zobowiązania przez pozwanego a usuwaniem odpadów komunalnych. Ustosunkowując się natomiast do kosztów poniesionych na ochronę terenu hali Sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie wskazał żadnego zdarzenia uzasadniającego konieczność zatrudnienia agencji ochrony po dniu 21 lipca 2009 r. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest również podstaw do zakwalifikowania kosztów rejestrowania kamerą czynności komorniczych jako odszkodowania pozostającego w związku przyczynowym z niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem umowy dzierżawy przez pozwanego.

Sąd Okręgowy uznał, że powód nie wykazał istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy poniesieniem przez powoda kosztów wymiany konstrukcji drzwi wejściowych zewnętrznych oraz zabezpieczenia pozostałych drzwi i szyb, a działaniem pozwanego, w sytuacji, gdy w dniu 21 lipca 2009 r. nieustalone osoby rzucały kostkami brukowymi i płytami chodnikowymi w kierunku hali, również dokonując zniszczeń. Wskazał, że zniszczeń tych mogli dokonać kupcy, ale także funkcjonariusze Policji, pracownicy agencji ochrony, bądź osoby trzecie. Nie sposób natomiast przyjąć, aby za działania wszystkich tych osób odpowiedzialność ponosił pozwany, zwłaszcza, że powód nie twierdził nawet, iż pozwany miał jakikolwiek wpływ na ich zachowanie. Sąd pierwszej instancji za bezpodstawne uznał również żądanie zwrotu kosztów zakupu kartonów służących do wydania kupcom pozostawionego w hali towaru. Roszczenia te powód mógłby bowiem kierować do osób, które otrzymały od niego kartony, a nie do Spółki (...). Również żądanie

zwrotu kosztów poniesionych na sprzątanie hali Sąd Okręgowy uznał za niezasadne, albowiem umowa dzierżawy nie zobowiązywała pozwanego do sprzątania, a nadto powód nie udowodnił, że to pozwany a doprowadził do dewastacji hali, czego konsekwencją było jej zaśmiecenie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód miał obowiązek już w pozwie podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie, pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania. Jednakże w związku ze zwrotem odpowiedzi na pozew, powód mógł również, odwołując się do przesłanki późniejszej potrzeby powołania określonych twierdzeń i dowodów, powołać dalsze twierdzenia i dowody z odwołaniem się do okoliczności podniesionych w sprzeciwie od wyroku zaocznego, w którym pozwany zakwestionował istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a wskazanymi przez powoda zdarzeniami. Jednakże powód tego nie uczynił. Sąd Okręgowy na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodów z osobowych źródeł dowodowych wskazując, że nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia. Wszystkie te dowody miały bowiem na celu bardziej szczegółowe ustalenie zdarzeń podczas egzekucji komorniczej w dniu 21 lipca 2009 r., co było zbędne, skoro powód nie zgłosił wniosków dowodowych zmierzających do wykazania, na jakiej zasadzie pozwany miałby ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, w tej sytuacji żądanie pozwu jako materialne bezzasadne podlegałoby oddaleniu w całości. Tak jednak nie jest, albowiem przede wszystkim oddalenie powództwa musiało być konsekwencją zaspokojenia dochodzonego pozvem roszczenia w toku procesu, z uwagi na treść art. 316 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy wskazał, że w sytuacji spełnienia świadczenia w toku procesu w związku z nadaniem wyrokowi zaocznemu rygoru natychmiastowej wykonalności, spór co do meritum przenosi się na płaszczyznę wniosku restytucyjnego pozwanego, zgłoszonego na podstawie art. 338 § 1 k.p.c., przy czym roszczenie to należy uznać za zasadne.

Wobec uchylecia wyroku zaocznego i oddalenia powództwa w całości, konieczne stało się rozstrzygnięcie wniosku pozwanego o zwrot wyegzekwowanego (spełnionego) świadczenia w zakresie kwoty 1.602.393,10 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 24 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty. W ocenie Sądu Okręgowego wnioski ten znajduje uzasadnienie w obowiązku nałożonym wyrokiem zaocznym, któremu z urzędu nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Z zawiadomienia o wszczęciu egzekucji wynika, że Spółka (...) zobowiązana była do zapłaty na rzecz powoda następujących kwot: 1.286.985,72 zł tytułem należności głównej, 235.148,16 zł tytułem ustawowych odsetek za okres od dnia 11 marca 2010 r. do dnia 5 sierpnia 2011 r., a także 71.550,00 zł tytułem kosztów procesu. Powyższe należności obejmują łącznie kwotę 1.593.683,88 zł, która została przez pozwanego uiszczona na rzecz powoda. Dlatego wobec oddalenia powództwa w całości i jego merytorycznej bezzasadności, wnioski o zwrot spełnionego świadczenia w powyższym zakresie zasługiwał na uwzględnienie. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, wnioski ten w części obejmującej kwotę 8.709,22 zł oraz odsetki ustawowe od dnia 24 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty podlegał oddaleniu, albowiem pozwany nie wykazał, aby uiszczył tą kwotę na rzecz powoda, a nadto w ramach roszczenia restytucyjnego nie mieści się żądanie zapłaty odsetek ustawowych od dnia spełnienia świadczenia do dnia zapłaty.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wniosły obie strony.

Apelacją z dnia 20 kwietnia 2012 r. powód miasto (...) W. zaskarżył wyrok w części obejmującej uchylene wyroku zaocznego i oddalenie powództwa oraz uwzględnienie wniosku restytucyjnego pozwanego, wnosząc o jego zmianę i utrzymanie w mocy wyroku zaocznego w całości oraz oddalenie wniosku pozwanego o zwrot spełnionego świadczenia, ewentualnie o uchylene wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Powód zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego:

1) naruszenie art. 479<sup>(1)</sup> § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że sprawa wszczęta pozvem z dnia 11 marca 2010 r. ma charakter sprawy gospodarczej i podlega rozpoznaniu według przepisów Działu IVa ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego „Postępowanie w sprawach gospodarczych”;

2) naruszenie art. 479<sup>9</sup> § 1 k.p.c. w zw. z art. 133 § 3 k.p.c. poprzez zarządzenie w dniu 31 maja 2011 r. zwrotu pisma procesowego pełnomocników powoda z dnia 18 czerwca 2010 r. z uwagi na fakt, że do pisma załączono dowód wysłania

odpisu stronie przeciwnej na adres pozwanego, nie zaś na adres pełnomocnika, o ustanowieniu którego pełnomocnik powoda dowiedział się dopiero w dniu 30 czerwca 2010 r.;

3) naruszenie art. 217 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 479<sup>12</sup> § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powód utracił prawo powoływania innych niż zgłoszone w pozwie twierdzeń i dowodów na ich poparcie i uznanie za spóźnione wniosków dowodowych zgłoszonych w piśmie procesowym powoda z dnia 12 sierpnia 2011 r.;

4) naruszenie art. 217 § 2 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda w piśmie procesowym z dnia 12 sierpnia 2011 r., oraz wszystkich wniosków dowodowych z osobowych źródeł dowodowych zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 13 lipca 2010 r. i uznanie, że nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;

5) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że przebieg zdarzeń w dniu 21 lipca 2009 r., z których powód wywodzi szkodę nie był spowodowany bezpośrednim działaniem pozwanego, w szczególności brak ustaleń w zakresie udziału członków zarządu pozwanej Spółki (...) w działaniach zmierzających do uniemożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji w dniu 21 lipca 2009 r. poprzedzony naruszeniem przepisu art. 228 § 2 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń w tym zakresie w oparciu o fakt znany sądowi z urzędu - przebieg „walki o halę”, mimo braku zwrócenia na niego uwagi stron, nie znajdujący potwierdzenia w przekazach medialnych z dnia 21 lipca 2009 r., jak również zapisu telewizyjnego z rekonstrukcji zdarzeń z dnia 21 lipca 2009 r. przedstawionego przez pozwanego w sprzeciwie od wyroku zaocznego oraz poprzez naruszenie przepisu art. 217 k.c. w zw. z art. 227 k.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w wyniku nieuwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zapisu telewizyjnego rekonstrukcji zdarzeń z dnia 21 lipca 2009 r. zawartego w sprzeciwie od wyroku zaocznego i braku dostatecznego uzasadnienia w zakresie niezasadności takiego wniosku mimo przyjętego braku prekluzji w jego zgłoszeniu;

6) naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 361 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Spółki (...), a w szczególności istnienia związku przyczynowego między działaniami lub zaniechaniami pozwanego a powstałym skutkiem w postaci szkody, której naprawienia domaga się powód w niniejszym postępowaniu jako niezbędnej przesłanki odpowiedzialności cywilnej za szkodę;

7) naruszenie art. 705 k.c. w zw. z art. 471 k.c. w zw. z art. 668 § 1 k.c. w zw. 694 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w ramach odpowiedzialności kontraktowej pozwanego;

8) naruszenie art. 415 k.c. w zw. 422 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w ramach odpowiedzialności deliktowej pozwanego;

9) naruszenie przepisu art. 316 k.p.c. w zw. z art. 338 § 1 k.p.c. poprzez uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa na skutek przyjęcia jego niezasadności wskutek zaspokojenia w wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego wierzytelności powoda objętej tytułem egzekucyjnym zaopatrzonym rygorem natychmiastowej wykonalności, któremu nadana została klauzula wykonalności;

10) naruszenie art. 858 k.p.c. poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że powód został ustanowiony dozorcą znajdujących się w przejętym obiekcie hali rzeczy ruchomych, a w konsekwencji uznanie, że na koszty dochodzone w niniejszym postępowaniu składają się również koszty dozoru, które winny zostać rozliczone przez komornika prowadzącego egzekucję, a dochodzenie ich w niniejszym postępowaniu jest niedopuszczalne.

Wobec oddalenia przez Sąd pierwszej instancji wniosków dowodowych, powód ponownie wniósł o dopuszczenie dowodów ze znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego dokumentów w postaci: pisma zarządu Spółki (...) z dnia 20 lipca 2009 r., notatki z przebiegu egzekucji z dnia 21 lipca 2009 r., pisma kierowanego do zarządu Spółki (...) z dnia 22 lipca 2009 r., odnalezioną przez komornika w hali instrukcji zachowania podczas egzekucji, protokołu z czynności terenowych w dniach 23 lipca -14 sierpnia 2009 r. wraz z listami kupców uprawnionych do odbioru towarów, pisma kierowanego do zarządu Spółki (...) z dnia 24 lipca 2009 r., protokołu czynności z dnia 19-20 sierpnia

2009 r., pisma kierowanego do komornika sądowego z dnia 24 sierpnia 2009 r., pisma kierowanego do zarządu Spółki (...) z dnia 26 sierpnia 2009 r., pisma komornika sądowego kierowanego do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w sprawie I Co 1387/09 - na okoliczność przebiegu postępowania egzekucyjnego oraz konieczności podejmowania przez powoda czynności zabezpieczających i ochronnych wobec znajdującego się w przejętej hali mienia po wprowadzeniu przez komornika sądowego w posiadanie tymczasowej hali.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 grudnia 2012 r. pełnomocnik powoda początkowo oświadczył, że w przedmiotowej sprawie powód część roszczeń wywodzi z odpowiedzialności deliktowej, a część roszczeń z odpowiedzialności kontraktowej. Następnie sprostował swoje oświadczenie wskazując, że roszczenia wywodzi w całości z odpowiedzialności deliktowej.

Apelacją z dnia 24 kwietnia 2012 r. pozwana Spółka (...) zaskarżyła wyrok w części oddalającej wniosek o zwrot spełnionego świadczenia w zakresie kwoty 8.709,22 zł, wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie wniosku restytucyjnego także w zakresie powyższej kwoty. Pozwany zarzucił wyrokowi Sądu Okręgowego naruszenie:

1) art. 229 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwany nie wykazał swojego roszczenia, podczas gdy fakt ten został wyraźnie przyznany przez powoda i nie był przedmiotem sporu między stronami;

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę mocy dowodowej zawiadomienia o wszczęciu egzekucji i przyjęcie, że przesądzało ono samodzielnie o faktycznej wysokości zobowiązania pozwanego wobec powoda, oraz jego nieprawidłową interpretację, prowadzącą do uznania, że zakresem prowadzonej egzekucji komorniczej nie były objęte kwoty odsetek należnych od dnia wszczęcia egzekucji do dnia zapłaty;

3) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału sprawy, na skutek pominięcia jako dowodu pisma procesowego powoda z dnia 20 grudnia 2011 r. na okoliczność spełnienia przez pozwanego świadczenia we wskazanej w nim wysokości, co doprowadziło do przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych;

4) art. 338 § 1 k.p.c. poprzez odmowę zasądzenia w całości zwrotu świadczenia spełnionego przez pozwanego, w związku z uchynieniem wyroku zaocznego, któremu został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

Powód wnosił o oddalenie apelacji pozwanego, zaś pozwany wnosił o oddalenie apelacji powoda.

### **Sąd Apelacyjny zważył:**

Apelacje obydwu stron nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Również rozważania prawne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe.

W przedmiotowej sprawie miasto (...) W. domagało się zasądzenia od (...) Spółki z o.o. z siedzibą w W. na jego rzecz kwoty 1.286.985,72 zł z wraz ustawowymi odsetkami. Jako podstawę faktyczną roszczenia powód podał okoliczność powstania licznych szkód na skutek nie przekazania mu jako wdzierżawiającemu przez pozwanego jako dzierżawcę czasowego obiektu handlowego po zakończeniu umowy dzierżawy, pomimo że obowiązek taki wynikał z § 6 ust. 1 łączącej strony umowy. Powód wskazał ponadto, że w § 6 ust. 2 powołanej umowy dzierżawca zobowiązał się do usunięcia z obiektu oraz terenu dzierżawionego wszelkich zainstalowanych urządzeń i wyposażenia nie stanowiących części składowych obiektu, a także do naprawienia poważnych szkód powstałych w tymczasowym obiekcie handlowym wskutek usunięcia przez dzierżawcę tych urządzeń i wyposażenia oraz wskutek niewłaściwego użytkowania obiektu.

Jako szkody wynikłe z niewykonania powyższego zobowiązania przez pozwanego powód wskazał wydatki poniesione przez niego na: ochronę terenu hali, wykonanie przeglądu technicznego oraz usunięcie awarii instalacji wodno-kanalizacyjnej i hydrantowej przeciwpożarowej w hali, wykonanie dokumentacji filmowej wraz z dźwiękiem, zabezpieczenie drzwi i okien powybijanych przez kupców podczas wejścia do hali, wymianę konstrukcji drzwi wejściowych zewnętrznych oraz szyb w hali, zakup kartonów koniecznych do pakowania mienia należącego do



kupców, prace demontażowo- transportowe w hali polegające na współpracy przy demontażu boksów handlowych oraz przy transporcie mienia należącego do kupców na zewnątrz hali, sprzątanie hali, opracowanie dokumentacji oceny warunków ochrony przeciwpożarowej, przeprowadzenie pomiarów na ciśnienie i wydajności hydrantów wewnętrznych, zebranie, wywóz i utylizację śmieci oraz odpadów gabarytowych z terenu hali, rejestrowanie kamerą czynności komorniczych, prace porządkowe i zabezpieczające oraz wykonywanie odkrywek w hali, odbiór i transport w celu utylizacji odpadów komunalnych powstałych w związku z likwidacją stoisk w hali, a także zużycie energii elektrycznej na potrzeby tymczasowej hali targowej.

Sąd Okręgowy oddalając powództwo w całości uznał, że wbrew obowiązki wynikającemu z art. 6 k.c., powód nie wykazał istnienia związku przyczynowego pomiędzy działaniem lub zaniechaniem pozwanego, a szkodą powstałą w majątku powoda. Tymczasem z art. 361 § 1 k.c. wynika, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, w sprawie bezsporny jest fakt, że pozwany wbrew ciężącemu na nim obowiązki nie usunął urządzeń i wyposażenia niestanowiących części składowych obiektu i nie wydał powodowi dobrowolnie hali. Jednakże wskazane w pozwie szkody powstały na skutek zdarzeń, które nastąpiły w trakcie przymusowego „odbijania” hali od kupców przez komornika, przy udziale pracowników agencji ochrony oraz funkcjonariuszy Policji i Straży miejskiej, zaś powód nie wykazał, aby „bitwa o halę” była spowodowana bezpośrednim działaniem pozwanego. W tej sytuacji nie ma znaczenia, kto dokonał zniszczeń, tj. czy byli to kupcy, pracownicy agencji ochrony, funkcjonariusze, bądź wszystkie te podmioty łącznie, skoro nie wykazano istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy niewydaniem hali przez pozwanego, a jej dewastacją przez nieustalone osoby, których związek z pozwanym nie został udowodniony. Zdaniem Sądu Okręgowego powód nie wykazał również, aby szkody te powstały na skutek usunięcia przez dzierżawcę urządzeń i wyposażenia nie stanowiących części składowych hali, bądź niewłaściwego użytkowania obiektu.

Słusznie przy tym Sąd Okręgowy zauważył, że powód nie wskazał reżimu odpowiedzialności odszkodowawczej, na którym opiera swoje roszczenie. Również przed Sądem odwoławczym powód miał w tym zakresie wątpliwości, albowiem na pytanie Przewodniczącego składu orzekającego, na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 grudnia 2012 r. pełnomocnik powoda początkowo oświadczył, że w przedmiotowej sprawie powód część roszczeń wywodzi z odpowiedzialności deliktowej, a część roszczeń z odpowiedzialności kontraktowej. Na pytanie o wskazanie tych części, pełnomocnik powoda sprostował swoje oświadczenie wskazując, że roszczenia wywodzi w całości z odpowiedzialności deliktowej. Zgodnie z art. 443 k.c. okoliczność, że działanie lub zaniechanie, z którego szkoda wynikła, stanowiło niewykonanie lub nienależyte wykonanie istniejącego uprzednio zobowiązania, nie wyłącza roszczenia o naprawienie szkody z tytułu czynu niedozwolonego, chyba że z treści istniejącego uprzednio zobowiązania wynika co innego. Oznacza to, że w praktyce mogą wystąpić trzy różne sytuacje: istnienie odpowiedzialności deliktowej, istnienie odpowiedzialności kontraktowej, bądź konkurencja roszczeń opartych na każdej z tych podstaw (zbiegiem roszczeń).

W orzecznictwie wskazuje się, że zbieg odpowiedzialności zachodzi wtedy, gdy dłużnik nie tylko nie wykonuje lub nienależyte wykonuje swoje zobowiązania umowne, lecz jednocześnie narusza nakaz lub zakaz zobowiązujący go niezależnie od istniejącego pomiędzy stronami stosunku prawnego, gdyż jego postępowanie ma wówczas charakter deliktu cywilnego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1964 r., sygn. II CR 540/63, OSNCP 1965, nr 2, poz. 32). Oznacza to, że do zbiegu roszczeń dochodzi wówczas, gdy to samo zdarzenie stanowi czyn niedozwolony i jednocześnie niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania. W przedmiotowej sprawie powód zdaje się twierdzić, że taka właśnie sytuacja miała miejsce. Jednakże w piśmiennictwie wyrażane jest słuszny pogląd, że w przypadku konkurencji roszczeń odszkodowawczych opartych na podstawie deliktowej i kontraktowej, poszkodowany ma wybór jednego z tych roszczeń. Po dokonaniu wyboru roszczenia przez poszkodowanego, drugie roszczenie pozostaje bez biegu. Na ogół przyjmuje się, że nie dochodzi do jego wygaśnięcia, lecz staje się ono bezprzedmiotowe z chwilą rozstrzygnięcia o pierwszym z nich, jednakże w piśmiennictwie wyrażany jest także pogląd odmienny, że wówczas roszczenie to wygasa (por. A. Rzetecka-Gil, Komentarz do art. 443 Kodeksu cywilnego, Lex/el 2011).

W piśmiennictwie słusznie zauważa się, że zgodnie z art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c. poszkodowany ma obowiązek określenia jedynie podstawy faktycznej swojego żądania, a nie jego podstawy prawnej. Co więcej, nawet wówczas, gdy powód

dokona wyboru podstawy prawnej roszczenia, wybór ten nie jest dla sądu wiążący. Stąd wybór jednego z roszczeń art. 443 k.c. może być dokonany wyłącznie poprzez samo wskazanie faktów uzasadniających żądanie pozwu (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2003 r., sygn. IV CKN 1768/2000, Lex nr 78273 i z dnia 10 listopada 2006 r., sygn. I CSK 222/06, Lex nr 421407). Natomiast sąd orzekający ma obowiązek ustalenia stanu faktycznego sprawy i wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia (*iura novit curia*). W przypadku zbiegu podstaw odpowiedzialności deliktowej i kontraktowej, rzeczą sądu orzekającego jest podjęcie decyzji, na której z podstaw powinna być rozstrzygnięta dana sprawa, przy uwzględnieniu prymatu tej podstawy, która jest dla powoda korzystniejsza lub z uwagi na charakter roszczenia tej z nich, która w danej sprawie może mieć zastosowanie (por. uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 listopada 2006 r., sygn. I ACa 678/06, Lex nr 298407 i wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1998 r., sygn. III CKN 323/97). Konsekwencją dokonanego przez sąd wyboru jest stosowanie do rozpoznawanych roszczeń wyłącznie przepisów dotyczących jednego reżimu odpowiedzialności, natomiast niedopuszczalne jest kumulowanie podstaw odpowiedzialności i częściowe stosowanie jednego, a częściowe drugiego reżimu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1956 r., sygn. 1 CO 31/56, OSN 1958, nr 1, poz. 1).

W przedmiotowej sprawie powód określił podstawę faktyczną roszczenia w ten sposób, aby mogła ona obejmować każdy z dwóch reżimów odpowiedzialności odszkodowawczej, jednakże słusznie zauważył Sąd pierwszej instancji, że przesłanek żadnego z nich nie udowodnił. W zakresie odpowiedzialności kontraktowej powód nie wykazał, aby szkody, których naprawienia domaga się w przedmiotowym procesie, powstały na skutek usunięcia przez dzierżawcę urządzeń i wyposażenia nie stanowiących części składowych hali, bądź niewłaściwego użytkowania obiektu, a więc niewykonania zobowiązania określonego w § 6 ust. 2 umowy dzierżawy. Nie udowodnił również, aby były one normalnym następstwem niewydania hali wydzierżawiającemu w terminie, który to obowiązek wynikał z § 6 ust. 1 umowy. Aby bowiem szkody powstałe podczas „bitwy o halę” uznać za pozostające w normalnym związku przyczynowym z niewykonaniem umowy polegającym na niewydaniu obiektu w terminie, należałoby wykazać nie tylko, że szkoda ta nie wystąpiłaby, gdyby pozwany nie zaniechał wydania hali powodowi (*warunek sine qua non*), lecz także, iż występujący związek przyczynowy ma charakter adekwatny, tzn. szkoda ta była typowym następstwem zaniechania pozwanego. Pomimo, że zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 6 k.c., ciężar dowodu istnienia związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem wywołującym szkodę spoczywa na poszkodowanym, powód nie podjął jakiegokolwiek próby wykazania tej przesłanki.

Natomiast w przypadku dochodzenia roszczeń odszkodowawczych na podstawie reżimu deliktowego, powód powinien wykazać, że określona w pozwie szkoda powstała na skutek działania powoda, że było to działanie bezprawne i zawinione, a także że między zawinionym bezprawnym działaniem powoda a szkoda zachodził adekwatny związek przyczynowy. Ma rację Sąd Okręgowy wskazując, że powód nie udowodnił żadnej z powyższych przesłanek. Powód nie udowodnił przede wszystkim, aby zniszczeń na terenie hali dokonały osoby reprezentujące pozwaną Spółkę, bądź aby w stosunku do tych osób pozwany dopuścił się podżegania lub pomocnictwa (art. 422 k.c.). Z uzasadnienia pozwu wynika, że powód wiązał odpowiedzialność powoda z faktem niewykonania przez pozwanego umowy dzierżawy, a nie z działaniami różnych osób podczas „bitwy o halę”, stąd nawet nie próbował udowodnić, kto te działania podejmował i jaki był związek tych osób z powodem. Próba wykazania tych okoliczności, zważywszy na treść tez dowodowych do zawnioskowanych dowodów, pojawiła się dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, co wobec treści art. 381 k.p.c. należy uznać za spóźnione. Skoro przedstawione przez powoda dowody nie pozwalają na przypisanie pozwanemu czynu wyrządzającego szkodę, bezprzedmiotowe jest rozważanie jego bezprawności i zawinienia. Ponadto, podobnie jak w przypadku reżimu kontraktowego, powód nie wykazał, aby szkody powstałe podczas „bitwy o halę” pozostawały w normalnym związku przyczynowym z niewykonaniem umowy polegającym na niewydaniu obiektu w terminie, rozumianym w tym wypadku jako delikt pozwanego. Dlatego wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zarzuty podniesione przez powoda w jego apelacji w większości nie zasługują na uwzględnienie, a w szczególności nie mogą prowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku. Niezasadnie zarzucił powód Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 479<sup>(1)</sup> § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że przedmiotowa sprawa ma charakter sprawy gospodarczej i podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych. Nie jest

bowiem uprawnione twierdzenie, że przedmiotowa sprawa nie wynika z zakresu prowadzonej przez miasto (...) W. działalności gospodarczej. W orzecznictwie wskazuje się konsekwentnie, że wykonywanie przez gminę zarówno zadań własnych, jak i zadań wykraczających poza zakres użyteczności publicznej, może pozostawać w sferze działalności gospodarczej (por. uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1999 r., sygn. III CZ 112/99, OSNC 2000, nr 4, poz. 78 i z dnia 23 listopada 2000 r., sygn. III CZ 112/00). Pojęcie „działalność gospodarcza” nie ma wprawdzie jednolitej treści, lecz brak jest podstaw, aby przyjąć, że ustawodawca w każdym przypadku posługuje się jako wyznacznikiem tego pojęcia kryterium zarobkowego charakteru. W świetle całokształtu regulacji prawnych dotyczących gminy należy uznać, że w celu realizacji zadań własnych gmina może prowadzić działalność gospodarczą, zadania własne gminy mogą bowiem być realizowane bądź przez podejmowanie działalności gospodarczej, bądź działalności nie mającej takiego charakteru. Wychodząc z założenia, że o gospodarczym charakterze podejmowanej działalności decyduje przedmiot tej działalności, Sąd Najwyższy działalność niegospodarczą gminy związał jedynie z działalnością naukową, kulturalną, dobroczynną itp. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2006 r., sygn. III CZP 124/05, OSNC 2006, nr 12, poz. 201). Dlatego brak jest podstaw do uznania, że wydzierżawienie przez powoda hali Spółce nie mieściło się w zakresie działalności gospodarczej.

Zasadnie zarzucił powód naruszenie art. 479<sup>9</sup> § 1 k.p.c. w zw. z art. 133 § 3 k.p.c. poprzez zarządzenie w dniu 31 maja 2011 r. zwrotu jego pisma procesowego z dnia 18 czerwca 2010 r. z uwagi na fakt, że do pisma załączono dowód wysłania jego odpisu pozwanemu, a nie jego pełnomocnikowi, w sytuacji, gdy o jego ustanowieniu pełnomocnik powoda dowiedział się dopiero w dniu 30 czerwca 2010 r. Jednakże powód nie wykazał, jaki wpływ miało to uchybienie sądu na treść zapadłego wyroku, a nadto w związku z tym uchybieniem pełnomocnik powoda nie zgłosił zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., co uniemożliwia mu powoływanie się na ta okoliczność w dalszym toku postępowania.

Nie ma natomiast racji powód zarzucając naruszenie art. 217 k.p.c. i art. 227 k.p.c. w zw. z art. 479<sup>12</sup> § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie przez Sąd pierwszej instancji, że powód utracił prawo powoływania innych niż zgłoszone w pozwie twierdzeń i dowodów na ich poparcie i uznanie za spóźnione wniosków dowodowych zgłoszonych w piśmie procesowym powoda z dnia 12 sierpnia 2011 r. W przedmiotowej sprawie, mającej charakter sprawy gospodarczej, obowiązki powoda określał obowiązujący wówczas art. 479<sup>12</sup> § 1 k.p.c. z którego wynikało, że już w pozwie powód był obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykazałby, że ich powołanie w pozwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikała później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub wynikała potrzeba ich powołania. W ocenie Sądu Apelacyjnego dochodząc roszczeń odszkodowawczych w reżimie odpowiedzialności kontraktowej bądź deliktowej, powód miał obowiązek przedstawić już w pozwie wszystkie twierdzenia i dowody pozwalające na określenie właściwej podstawy faktycznej żądania i udowodnienie wszystkich jej przesłanek. Powód tego zaniechał, a następnie próbował zgłaszać dalsze dowody w późniejszym terminie, bezzasadnie twierdząc, że potrzeba ich powołania powstała później. Tymczasem powód w żaden sposób nie wykazał, aby pozwany powyższych okoliczności nie kwestionował.

Z powołanych wyżej przyczyn za niezasadny uznać należy także zarzut naruszenia art. 217 § 2 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda w piśmie procesowym z dnia 12 sierpnia 2011 r. oraz wszystkich wniosków dowodowych z osobowych źródeł dowodowych zgłoszonych w piśmie procesowym z dnia 13 lipca 2010 r. i uznanie, że nie miały one znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Powyższe wnioski dowodowe były bowiem spóźnione, z uwagi na treść art. 479<sup>12</sup> § 1 k.p.c. Podkreślenia wymaga fakt, że w uchwale z dnia 17 lutego 2004 r. (sygn. III CZP 115/03, OSNCP 2005, nr 5, poz. 77) Sąd Najwyższy słusznie stwierdził, że w postępowaniu w sprawach gospodarczych powód (pозwany) traci prawo powoływania twierdzeń, zarzutów oraz dowodów na ich poparcie, niepowołanych w pozwie (odpowiedzi na pozew), bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że wykaze, iż ich powołanie w pozwie (odpowiedzi na pozew) nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynikała później. Natomiast w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 marca 2006 r. (sygn. IV CSK 123/05, OSP 2007, nr 4, poz. 48) Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd drugiej instancji, rozpoznając apelację, pomija dowód przeprowadzony przez

sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 479<sup>12</sup> § 1 k.p.c. Dlatego Sąd odwoławczy musiał pominąć dowody zgłoszone przez powoda w apelacji.

Nie zasługuje na uwzględnienie również zarzut dopuszczenia się przez Sąd Okręgowy błędu w ustaleniach faktycznych polegającego na przyjęciu, że przebieg zdarzeń w dniu 21 lipca 2009 r., z których powód wywodzi szkodę, nie był spowodowany bezpośrednim działaniem pozwanego, w szczególności braku ustaleń w zakresie udziału członków zarządu pozwanej Spółki w działaniach zmierzających do uniemożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji w dniu 21 lipca 2009 r. Wadliwy jest także zarzut naruszenia art. 228 § 2 k.p.c. w zw. z art. 236 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń w tym zakresie w oparciu znany sądowi z urzędu przebieg „walki o halę”, pomimo braku zwrócenia na niego uwagi stron, przy czym w ocenie powoda fakt ten nie znajduje potwierdzenia w przekazach medialnych, a także zapisie telewizyjnym przedstawionym przez pozwanego w sprzeczności od wyroku zaocznego. Wadliwy jest również zarzut naruszenia art. 217 k.c. w zw. z art. 227 k.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. w wyniku nieuwzględnienia wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zapisu telewizyjnego rekonstrukcji zdarzeń z dnia 21 lipca 2009 r. zawartego w sprzeczności od wyroku zaocznego. Po pierwsze - z uzasadnienia pozwu wcale nie wynika, aby powód „wywodził szkodę” ze zdarzeń określanych jako „bitwa o halę”, gdyż wówczas powołałby się na te zdarzenia i ich przebieg, zgłaszając na tą okoliczność wnioski dowodowe w już pozwie. Tymczasem w uzasadnieniu pozwu powód odwołał się jedynie do niewykonania umowy dzierżawy przez pozwanego, z tym faktem wiążąc doznanie szkody. Po drugie - wobec obowiązywania w procesie cywilnym zasady kontradyktoryjności (art. 232 k.p.c.), zdziwienie może budzić sformułowany przez profesjonalnego pełnomocnika zarzut nie dokonania przez sąd ustaleń faktycznych z urzędu w sytuacji, gdy strona nie wskazuje nawet na istnienie określonych okoliczności, w postaci udziału członków zarządu pozwanej Spółki w działaniach zmierzających do uniemożliwienia przeprowadzenia skutecznej egzekucji. O ile odwołanie się przez Sąd pierwszej instancji do faktów znanych z urzędu bez zwrócenia na to uwagi stron stanowiło naruszenie art. 228 § 2 k.p.c., to powód nie wykazał, jaki miało ono wpływ na wynik sprawy. Natomiast zarzut nieuwzględnienia wniosków dowodowych zgłoszonych przez pozwanego mógłby podnosić wyłącznie pozwany, a nie powód, ponieważ każda ze stron procesu zgłasza wnioski dowodowe w swoich terminach i we własnym interesie, stąd jeżeli powód wnioski te uważał za istotne, powinien je zgłosić już w pozwie.

Niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 361 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej Spółki. Sąd Apelacyjny w całości podziela w tym zakresie wywody faktyczne i prawne Sądu pierwszej instancji, które wzmocnił w przedmiotowym uzasadnieniu. Natomiast zarzut zgłoszony przez powoda w apelacji jest nadto gołosłowny, albowiem w postępowaniu pierwszoinstancyjnym powód nie wyjaśnił dostatecznie, na czym adekwatność tego związku przyczynowego między naruszeniem przez pozwanego postanowień umowy a szkodą miałyby polegać, zaś jego wywody zawarte w apelacji należy uznać za spóźnione. W konsekwencji nie zasługują na uwzględnienie również zarzuty naruszenia art. 705 k.c. w zw. z art. 471 k.c. w zw. z art. 668 § 1 k.c. w zw. 694 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w ramach odpowiedzialności kontraktowej pozwanego, a także art. 415 k.c. w zw. 422 k.c. poprzez błędne uznanie, że powód nie wykazał istnienia przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej w ramach odpowiedzialności deliktowej pozwanego. Przy tym, dziwić może niekonsekwencja samego pełnomocnika powoda, który w apelacji odwołuje się do obydwu reżimów odpowiedzialności, nie dokonując wyboru i zarazem nie udowadniając przesłanek żadnego z nich, a następnie podczas rozprawy odwoławczej również nie potrafi wskazać wybranego reżimu, zaś ostatecznie zmienia zdanie i wskazuje wyłącznie na reżim odpowiedzialności deliktowej.

Wobec nieudowodnienia przez powoda podstaw faktycznych roszczenia odszkodowawczego, dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy nie ma istotnego znaczenia podniesiony przez niego w apelacji zarzut naruszenia art. 858 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że powód został ustanowiony dozorcą znajdujących się w przejętym obiekcie hali rzeczy ruchomych, a w konsekwencji uznanie, że na koszty dochodzone w niniejszym postępowaniu składają się również koszty dozoru, które winny zostać rozliczone przez komornika prowadzącego egzekucję, a dochodzenie ich w niniejszym postępowaniu jest niedopuszczalne. Na marginesie jedynie należy zauważyć, że Sąd Okręgowy ustalił, iż dozorca została ustanowiona osoba fizyczna będąca pracownikiem powoda, a nie powód jako osoba prawna.

Nie ma również racji powód zarzucając naruszenie art. 316 k.p.c. w zw. z art. 338 § 1 k.p.c. poprzez uchylenie wyroku zaocznego i oddalenie powództwa na skutek przyjęcia jego niezasadności wskutek zaspokojenia w wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego wierzytelności powoda objętej tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną rygiem natychmiastowej wykonalności, któremu nadana została klauzula wykonalności. Zgodnie z art. 338 § 1 k.p.c. uchylając lub zmieniając wyrok, któremu nadany został rygor natychmiastowej wykonalności, sąd na wniosek pozwanego orzeka w orzeczeniu kończącym postępowanie o zwrocie spełnionego lub wyegzekwowanego świadczenia lub o przywróceniu poprzedniego stanu. W przedmiotowej sprawie niesporne jest, że w toku procesu przed Sądem pierwszej instancji, po wszczęciu postępowania egzekucyjnego na wniosek powoda na podstawie wyroku zaocznego zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności, pozwany dobrowolnie spełnił zasądzone świadczenie w zakresie ustalonym przez Sąd Okręgowy. Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął, że regułą jest, iż roszczenie na skutek jego zaspokojenia wygasa. Jednakże w przedmiotowej sprawie należało przyjąć, że roszczenie nie istniało, skoro nie zostało udowodnione, co uzasadniało oddalenie powództwa z tej przyczyny.

Również apelacja pozwanego podlegała oddaleniu w całości. Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty naruszenia art. 229 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwany nie wykazał swojego roszczenia, podczas gdy fakt ten został wyraźnie przyznany przez powoda i nie był przedmiotem sporu między stronami, art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę mocy dowodowej zawiadomienia o wszczęciu egzekucji i przyjęcie, że przesądzało ono samodzielnie o faktycznej wysokości zobowiązania pozwanego wobec powoda, oraz jego nieprawidłową interpretację, prowadzącą do uznania, że zakresem prowadzonej egzekucji komorniczej nie były objęte kwoty odsetek należnych od dnia wszczęcia egzekucji do dnia zapłaty oraz poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału sprawy, na skutek pominięcia jako dowodu pisma procesowego powoda z dnia 20 grudnia 2011 r. na okoliczność spełnienia przez pozwanego świadczenia we wskazanej w nim wysokości, co doprowadziło do przyjęcia błędnych ustaleń faktycznych, a także art. 338 § 1 k.p.c. poprzez odmowę zasądzenia w całości zwrotu świadczenia spełnionego przez pozwanego, w związku z uchyleniem wyroku zaocznego, któremu został nadany rygor natychmiastowej wykonalności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji zasadnie przyjął, że wniosek restytucyjny pozwanego w zakresie kwoty 8.709,22 zł podlegał oddaleniu, albowiem pozwany nie wskazał nawet okoliczności faktycznych, z których wywodził żądanie zapłaty powyższej kwoty, ani nie wykazał, aby uiszczył ją na podstawie wyroku zaocznego zaopatrzonego w rygor natychmiastowej wykonalności. Zgodnie z art. 6 k.c. na pozwanym spoczywał obowiązek udowodnienia tej okoliczności i zaniechanie w tym zakresie nie może zostać następnie konwalidowane twierdzeniem o niekwestionowaniu tego faktu przez powoda, przy braku wypowiedzi powoda w tym zakresie. Należy przy tym zauważyć, że powód ograniczył się do rozszerzenia kwoty objętej zgłoszonym wnioskiem restytucyjnym, natomiast nie formułował twierdzeń co do faktów, które można by na podstawie art. 229 k.p.c. uznać za przyznane przez stronę przeciwną. Natomiast co do odsetek, ma rację Sąd Okręgowy wskazując, że funkcją roszczenia restytucyjnego z art. 338 § 1 k.p.c. jest jedynie likwidacja następstw wykonania wyroku, który następnie został uchylony lub zmieniony. Nie chodzi tu natomiast o likwidację szkód wyrządzonych tym wykonaniem, gdyż o ich naprawieniu mowa jest odrębnie w przepisie art. 338 § 2 k.p.c. Tymczasem zapłata odsetek stanowi właśnie taką szkodę, która podlega wyrównaniu oddzielnie, poza postępowaniem z wniosku restytucyjnego.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego był art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c.